

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vůně jako předmět duševního vlastnictví - patentová ochrana (2. díl)

Vůni lze obecně označit jako směs esenciálních olejů a aromatických látek vydávajících specifický čichový vjem. Vzhledem k tomu, že ochrana vůně prostřednictvím institutů práva průmyslového vlastnictví je poměrně stručně upravenou a mezi odbornou veřejností nepříliš často řešenou otázkou, rozhodli jsme se jí věnovat více článků a zaměřit se na tuto problematiku z různých úhlů pohledu a možné právní ochrany. První díl[1] této série článků byl věnován autorskoprávní ochraně vůně z pohledu některých evropských států. Tento druhý díl si klade za cíl zaměřit se na poskytování ochrany vůně prostřednictvím patentového práva.

Rödl & Partner

Patent

Institut patentu poskytuje právní ochranu vynálezu, tedy myšlenky naplňující podmínky stanovené příslušnými právními předpisy. Dle zákona č. [527/1990](#) Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, v platném znění (dále jen „**patentový zákon**“), platí, že patent může být udělen na vynález, který je nový, je výsledkem vynálezecké činnosti a je průmyslově využitelný. Novost myšlenky je přitom naplněna, je-li alespoň jedna z podstatných součástí vynálezu zcela originální a invenční prvek myšlenky nemá pro odborníky dané oblasti zřejmý charakter. V případě, že jsou všechny zákonné podmínky naplněny, získá vynález patentovou ochranu. Vlastník patentu nabývá k vynálezu výlučná majetková práva, a proto bez jeho souhlasu nemůže být vynález třetí osobou komerčně vyroben, distribuován či jinak použit, a to po dobu 20 let.

Ustanovení § 3 patentového zákona poskytuje výčet některých činností, které za vynálezy nelze považovat. Těmi jsou například objevy, matematické metody, estetické výtvořiny či plány. Úřad průmyslového vlastnictví tento výčet nezávazně doplňuje o další zjevně nepatentovatelné předměty jako jsou např. estetické výtvořiny či předměty, jejichž obchodní využití by se přičilo veřejnému pořádku a dobrým mravům (*Metodické pokyny ÚPV pro vynálezy, únor 2015*).

Otázkou však zůstává, zda lze vůni jako takovou považovat za vynález a zda ji tedy lze chránit prostřednictvím patentu. V zásadě lze konstatovat, že vůně (například ve formě parfému) může být předmětem patentové ochrany, avšak pouze co do svého složení. Patentovou ochranu lze totiž poskytnout pouze sloučenině chemických látek, ze kterých se daná vůně skládá, a to za předpokladu, že budou naplněny všechny výše uvedené zákonné podmínky, tedy že tato sloučenina (chemický vzorec) bude světově nová, bude výsledkem vynálezecké činnosti a bude průmyslově využitelná. Samotná vůně, kterou jedinec vnímá prostřednictvím čichových vjemů, je pak z pohledu patentového práva pouhým sekundárním účinkem, kterým konkrétní chemická sloučenina disponuje.

Udělování patentů vůním jako vynálezům složeným z jednotlivých vonných molekul není v oblasti patentového práva nic až tak neobvyklého. Domníváme se však, že je třeba posoudit, zda je taková ochrana vůně v praxi skutečně výhodná. Především je nutno poukázat na skutečnost, že udělením

patentu se složení vůně a tedy rovněž její chemický popis stávají veřejnosti dostupné. Rejstřík patentů totiž jak na celosvětové, tak na národní úrovni, zveřejňuje specifikaci vynálezu a jeho podstatu tak, jak ji přihlašovatel vynálezu uvedl v přihlášce. Po uplynutí 20 let platnosti patentu monopolní majetková práva majitele patentu zanikají a využití vynálezu je pro třetí osoby k dispozici k volnému užití. Předmět patentu, ať již se jedná o věc, technický postup či chemický vzorec, pak nemá na volné užití vynálezu žádný vliv.

Další velmi důležitou okolností, která může být rozhodující při posouzení, zda vůbec usilovat o udělení patentu na složení vůně je skutečnost, že celý proces řízení pro udělení patentu je velice nákladný. S ohledem na nutnost personálního zabezpečení, které klade vysoké nároky na vědeckou odbornost, technologické zázemí a finanční podporu si takovou investici mohou dovolit často jen velké mezinárodní koncerny. To je zřejmě také důvodem, proč prostřednictvím patentu chrání své vůně v podstatě výlučně velké parfumérské společnosti jako *Givaudan*, *IFF* nebo *Firmenich*. Například nedávným vynálezem společnosti Givaudan byla metoda dlouhotrvající svěžesti vůně (*patent č. 9447364 s designací pro USA*).

V této souvislosti přitom nelze pominout ani prvek invenčnosti, který musí každý patent obsahovat. Ačkoli invenční prvek může představovat i jen malou část vynálezu (složení vůně), bude důležité posoudit, zda tato část natolik výrazně ovlivňuje hodnotu vynálezu a zvyšuje jeho obchodní uplatnění, že existuje šance, že právě na tuto vůni bude patent udělen. Za účelem úspěšného přihlášení vynálezu je proto nezbytné provést rešerši jiných již existujících vůní, jejich chemického složení a účinků, a to zásadně v celosvětovém měřítku. Rozhodující bude rovněž posoudit, zda konkurenční vůně v konečném důsledku nenaplňují shodné účinky a neobsahují molekulární vazby shodné se složením vůně usilujícím o udělení patentu. Nová myšlenka totiž sice může představovat originální řešení daného problému, ten však již může být vyřešen jiným způsobem a s ještě lepšími výhodami.

S ohledem na výše uvedené lze uzavřít, že ochrana vůně prostřednictvím patentového práva je sice možná, ovšem skýtá celou řadu úskalí. Tento způsob ochrany totiž představuje velmi nákladný a zdoluhavý proces, který ve svém důsledku poskytne přihlašovateli ochranu svého vynálezu, tedy originálního složení vůně, pouze na omezenou dobu. Vzhledem k tomu máme za to, že tento způsob ochrany lze doporučit pouze ve specifických případech, kdy zájem na ochraně natolik originálního chemického složení vůně v daném případě převáží výše uvedená negativa.

Mgr. Nora Haapala,
advokátka / Senior Associate

Mgr. Lucie Kianková,
advokátní koncipientka

Platněřská 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 163 111
Fax: +420 236 163 799
e-mail: prag@roedl.cz

[1] Vůně jako předmět duševního vlastnictví – autorskoprávní ochrana (1. díl), dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)